Maler med miljøargumenter

I 12 år har Johnny Spangen drevet malerbedrift med fokus på miljø og helse, og for to år siden slo han opp dørene til en egen fargehandel. Hovedproduktet er linoljemaling, men også naturmalinger fra Färgbygge og naturbustpensler står i hyllene.

Av Chera Westman/ifi.no, ifi.no

En kunde spesielt opptatt av miljø ble opptakten til et linoljeeventyr Miljømaleren AS og Johnny Spangen. Dette var for 12 år siden, og etter kundens forespørsel fant han frem til svenske Wibo, som på en håndverksmessig måte lager malinger basert på kokt linolje, uten tilsetning av aromatiske løsemidler.

– Siden da har jeg solgt linoljemaling til dem som har funnet meg, men på høsten for to år siden startet jeg butikken Miljømal AS på Vålerenga i Oslo, sier Johnny Spangen.

Kjelleren til kjeksfabrikken

Fra et kjellerlokale i Sætres gamle kjeksfabrikk er han nå grossist for et stort spekter linoljemalinger, harpiksgrunninger og pigmenter, og selger dem sammen med naturbustpensler og annet tilbehør. Kunder er privatpersoner, andre malere og bygningsvernsentusiaster over hele landet.

– Vi blander og sender maling til hele landet og har en fint fungerende transportløsning, sier han.

Produsenten av linoljeproduktene, Wibo Färg, holder til i Göteborg, og gjennom dem kom han i kontakt med Penselgrossisten og med den lille tapetprodusenten Lim & Handtryck, som reproduserer gamle tapetdesign på originale maskiner som er over hundre år gamle. Tapetene trykkes med linoljeforsterket limfarge og selges nå i butikken.

I 12 år har Johnny Spangen arbeidet med linoljemalinger, og i to år har han drevet malingutsalg på Vålerenga i Oslo.

Linolje- og naturmalinger

– Linoljemalingene er min baby, og er fortsatt hovedproduktet. Men det går lite linoljemaling om vinteren, og vi trengte ytterligere et produkt som ville passe inn i profilen vi har med miljø- og helsevennlig overflatebehandling, forteller Spangen.

– Så ble jeg plutselig kontaktet av Färgbygge, som også er en liten svensk malingprodusent. De presenterte et produkt som passet oss midt i blinken, ECO Proffs.

Miljømal sparer en prøvepinne av alle farger de brekker. Disse finnes utstilt på en gammel kjøpmannsdisk i butikken.

Naturlige konserveringsmidler

Malingene i ECO Proffs er naturmalinger, uten kunstige konserveringsmidler. Färgbygge har også et eget brekksystem som bygger på 80 prosent naturlige pigmenter.

I senere tid har konserveringsmidlet MI, som brukes i blant annet kosmetikk og hygieneprodukter og også i en del malinger, angivelig ført til kraftige allergiutbrudd hos utførende malere. Det finnes historier om håndverkere som har måttet legge verktøyet på hyllen grunnet allergi. Malingene inneholder bare naturlige stoffer, ifølge produsenten.

Veggmalingen fra serien ECO Proffs er helmatt og har en spesiell, god lukt. Her påfører Oscar hos Miljømaleren malingen på veggene hos en kunde som er opptatt av helse og miljø.

Fokuserer på malingsalg

I to år har Spangen holdt et titalls personer i arbeid gjennom de to bedriftene, men fra årsskiftet trer han ut av rollen som daglig leder av håndverkerbedriften Miljømaleren, og har ansatt en ny leder. Selv skal han fokusere butikken Miljømal, og på oppsøkende salg av linoljemaling til privatpersoer, arkitekter, håndverkere og andre med interesse for bygningsvern over hele landet.

– Fabrikken er også i gang med å utvikle en grunning beregnet for tranmalte hus. Det handler om å gjøre grunningen mer penetrerende, siden tran er en tettere olje enn linolje. Det er mange hus langs den norske kysten, spesielt i Lofoten, som er malt med tranbaserte malinger. For Wibo produkter er vi grossist, og søker også forhandlere, sier han.

Färgbygge har utviklet et eget brekksystem med 1800 farger basert på naturlige pigmenter. Dessuten kan alle standard NCS-farger brekkes til i malingproduktene.

I kjelleren til Sætres tidligere kjeksfabrikk er det nå utsalgssted og malerverksted. Her veies alle pigmenter til linoljemalingen nøyaktig opp og blandes i de svenskproduserte malingproduktene.

Fakta: WIBO LINOLJEMALINGER

Wibo Färg AB ble startet av Rolf Hansen da han i 1986 ble pensjonist, etter å ha jobbet 20 år som maler og 40 som malingprodusent sammen med en kompanjong i selskapet Westcoast, som blant laget pigmenterte oljebeiser for trehus. I dag eies og drives selskapet av daglig leder Dan Hansen.

LINOLJEMALINGENS EGENSKAPER:

God inntrenging.

God vedheft på de fleste underlag.

Høy tørrgehalt.

Tørker gjennom oksidasjon med luftens syre.

Med alderen forvitrer overflaten og malingen kritter. Det såkalte offersjiktet vaskes vekk av regn eller ved fasadevask.

Wibo Färg lager malinger basert på rene linoljer.

Oljen som utvinnes fra linfrøet (kaldpresset linolje) vakuumkokes ved 285 °C.

Til utendørsprodukter blandes kokt linolje med standolje og tilsettes sink som gjør at de malte flatene ikke angripes av svertesopp. Linoljemaling for innendørs bruk inneholder ikke standolje.

Malingene brekkes med rene jordpigmenter og brente pigmenter til de fleste farger.

Malingsystemet for utendørs bruk er bygd opp av tre ulike produkter: lite fet grunning, mellomfet mellomstrøk og fett toppstrøk. På nytt tre påføres grunning, to mellomstrøk og ett toppstrøk.

En linoljemalt fasade skal vaskes hvert tredje til femte år eller oftere, og overmales når overflaten er nedslitt etter 15-20 år med normalt vedlikehold. Det kan være mulig å vaske frem glans igjen i en krittende fasade.

Linoljemaling for innendørs bruk bygges opp av grunning, og toppstrøk i enten 40- eller 80-glans. Wibo fører også en gulvmaling i 60-glans. Til den brukes den samme grunningen som til vanlig innendørs linoljemaling.

Wibo har også en emulsjonsmaling for slette vegger. Den er bygd opp av linoljeforsterket limfarge. Linoljemaling er ofte et foretrukket valg på høvlet kledning, eldre hus og ved bygningsantikvariske malearbeider, men malingene fungerer også på ru kledning. Alt av treverk og innredninger kan males.

– Vi får mye skryt for at Wibos malinger er lette å jobbe med. Det er viktig å få strekt malingen langt nok, den skal ikke legges på for tykt, sier Johnny Spangen.

Linoljemaling har ingen aromatiske løsemidler som skal fordampe. Malingen tørker ved at den oksiderer i kontakt med luft, og skal derfor påføres tynt. Ved påføring av linoljemaling brukes naturbustpensler. Den stivere busten strekker malingen lengre, og gjør at man ikke påfører så tykt at malingen skinntørker.

– En tørr sommerdag kan man male ett strøk om dagen. Også inne tørker malingen raskt, sier han.

Fakta: FÄRGBYGGE

Selskapet drives av to brødre, Markus og Leo Zoffmann, og preges av miljø og helse i alle ledd. Malingene inneholder bare naturlige, fornybare og mineralske råvarer. Blant annet brukes kaseinlim som bindemiddel og kun naturlige konserveringsmidler og vegetabilsk olje. Produktene inneholder ikke konserveringsmidlet MI.

– Det er ikke enkelt å lage malinger av rene naturprodukter. De har jobbet hardt med produktutvikling, feilet og prøvd en del, men har nå et godt sortiment innen ECO Proffs, sier Johnny Spangen.

ECO Proffs består av grunning, lakkmaling, takmaling, trelasur (beis) og en helmatt veggmaling. I sortimentet inngår også harpiksgrunning, oljemaling basert på harpiks samt Operahvitt, som er en vannbasert emulsjonsmaling som også kan brukes som underlag for lasering med selskapets bivokslasur.

Färgbygge har utviklet et eget brekksystem, med 1800 egne farger. Dessuten kan malingene blandes i alle standardfarger innen NCS-systemet.

Mer informasjon:
Miljømal